

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Bekir PAKDEMİRLİ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM içtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Dünya genelinde yaşanan iklim değişikliği, tarımsal ürünlerin verimini ve kalitesini olumsuz olarak etkilenmektedir. Fındık, belirli iklim koşullarına gereksinim duyan, bu koşullar gerçekleşmediğinde verimli olmayan bitkilerinden biridir. Belirli hava koşulları, nem, yağış ve sıcaklık seviyelerinde verim ve kalite kazanmaktadır. Ortalama sıcaklığı 13°C - 16°C arasında, yıllık 700 mm üzerinde yağış alan 1500 metre yüksekliği kadar olan eğimli alanlar fındık için en ideal koşullardır ve tüm bu koşullar Karadeniz Bölgesi'nde, özellikle de Doğu Karadeniz'de toplanmış durumdadır. Dünya fındık üretiminin ortalama %70'ini sağlayan Türkiye, fındık ihraç eden ülkelerin başında gelmektedir. Türkiye'de fındık üreticiliğinin, fındık üreten ailelerin göçü, fındık bahçelerinin çok uzun zamandır gerekli ihtimamdan uzak kalması, bahçelerin niteliksizleşmesi, verimsizleşmesi, yaşlanan fındık ağaçlarının yenilenmemesi, bilimsel yöntemlerden uzak fındık yetiştiriciliği gibi yapısal sorunlarının yanında; iklim değişikliğinin neden olduğu ürün ve kalite kaybı sorunu da bulunmaktadır. İklim değişikliği, dünyanın ortalama sıcaklığını 1°C arttırmıştır. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) raporlarına göre, 20-30 yıl içinde kritik seviye olan 1,5°C sınırı da aşılabacaktır. İklim değişikliği; ortalama sıcaklık artışına, kuraklığa, şiddetli yağışlara ve fırtınalara neden olmaktadır. Karadeniz Bölgesi'nde de yoğun olarak yaşanan iklim değişikliği, mevsim rejimi ve yağış takviminde değişikliklere neden olmakta, bu nedenle fındıkta verim ve kalite düşmektedir. Fındık yetiştirme takvimi değişmekte, yaz aylarında sulama zorunlu hale gelmektedir.

Sivil toplum kuruluşu Rainforest Alliance ile Sürdürülebilir Tarım Programı (UTZ) işbirliğinde 2020 yılında hazırlanan "Fındık, İklim Değişikliği ve Çevresel Etkileri Türkiye Raporu'nda; "Karadeniz ve fındık, iklim değişikliğinden etkileniyor, Karadeniz iklimsel olarak ciddi bir değişim içinde. Bu değişim, kıyı şeridinden başlayarak sıcaklık artışlarına ve yağış rejimlerinde önemli düzensizliklere neden oluyor. Yağış miktarı aynı kalsa da, fındık için daha önemli olan düzenli yağışta ciddi sorunlar yaşanıyor. Belli dönemlerde ani ve şiddetli

yağışlar görülürken, belli dönemlerde (haziran-temmuz-ağustos) yağış azalması ve hatta kuraklık baş gösteriyor. Bu iklimsel değişiklikler iklime duyarlı fındık bitkisini etkiliyor. Fındık, dikogamik bir bitki yani hem erkek hem de dişi çiçekleri açıyor. Dolayısıyla birbirini takip eder şekilde açmaları gerekiyor, aksi takdirde tozlanmam mümkün olmuyor. İklim değişikliği ise bu ikisinin ardışıklığını bozuyor.” Bilgisi verilmektedir.

14-6-2005 tarihli 5363 sayılı kanunla kurulan Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM), çiftçilerin doğal afetlerden kaynaklı zararlarını karşılamak için kurulmuştur. TARSİM, sigorta yaptıran üreticilerin zararlarının bir kısmını karşılamakta ve yıllık taban fiyatının altında ödeme yapmaktadır. İklim değişikliğinden dolayı, Karadeniz Bölgesi’nde 8 milyondan fazla kişinin geçim kaynağı olan fındık risk altındadır. Sigorta yaptırmayan üreticilerin iklim değişikliğinden kaynaklı zararları büyük mağduriyetler yaratmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınız, fındık üretiminde, iklim değişikliğinin neden olduğu sorunların tespiti için bir araştırma yapmış mıdır? İklim değişikliğinin, fındık üretiminde yarattığı risklerin azaltılması için ne gibi projeleriniz vardır?
- 2- Türkiye’de fındık tarımı yapılan alanlar olan 1. Standart Bölge illeri, Ordu, Giresun, Rize, Trabzon ve Artvin ve 2. Standart Bölge illeri, Samsun, Sinop, Kastamonu, Bolu, Düzce, Sakarya, Zonguldak ve Kocaeli’nde 2021 yılı için kaç fındık üretici TARSİM sigortası yaptırmıştır? Kaç üreticinin bahçesinde sigorta eksperleri inceleme yapmıştır? Bu üreticilerin, iklim değişikliğinden kaynaklı zararlarının ne kadarı karşılanacaktır?
- 3- Üreticilerin mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla devlet desteği ile tarım sigortasının yaygınlaştırılması için bir çalışmanız olacak mıdır?
- 4- Fındık üreticilerinin 2021 yılındaki zararlarını karşılamak için ek bir destek çıkartacak mısınız?